

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ**

Папіровський Денис Костянтинович

УДК 658

**ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ
ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

***Автореферат**
дипломної роботи на здобуття
кваліфікації магістра фінансів, банківської справи та страхування*

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис

Робота виконана в Полтавській державній аграрній академії на кафедрі фінансів і кредиту

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент
Мисник Тетяна Григорівна,
Полтавська державна аграрна академія

Рецензент Дорогань-Писаренко Людмила Олександрівна,
к.е.н., доцент, професор кафедри
економічної теорії та економічних досліджень.

Захист відбудеться „___” грудня 2018 р. о ___ годині на засіданні
Екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36003, м. Полтава, вул.
Сковороди, 1/3, навчальний корпус № 4, аудиторія ___.

Відповідальний за
нормо-контроль

О. В. Безкровний

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах виникнення постійних змін стосовно економічних процесів перед багатьма господарюючими суб'єктами постала проблематика пошуку шляхів підвищення відтворювальних можливостей, поповнення їх ресурсів, забезпечення стійкості фінансового стану.

Забезпечення стійкості конкурентних переваг господарюючого суб'єкта перш за все вимагає постійного оновлення стосовно підходів формування, використання ресурсів загалом і фінансових ресурсів зокрема та формування шляхів їх практичного втілення.

Проблематика фінансових ресурсів та ефективності їх використання є об'єктом наукових досліджень зарубіжних і вітчизняних вчених вже не одне десятиліття. Однак, до сьогодні залишаються недостатньо висвітленими принципи та методи їх формування і використання підприємницькими структурами, не достатньо досліджений і вплив фінансових ресурсів на темпи, пропорції розвитку підприємства.

І на сьогодні успішна діяльність господарюючого суб'єкту будь-якої форми власності залежить в основному від вдалого компанування структури фінансових ресурсів. Дискусійними до сьогодні залишаються питання стосовно компонентів фінансових ресурсів та їх поєднання, дослідження основних факторів, які впливають на формування фінансових ресурсів підприємств та визначення пріоритетних серед них.

Отже, вважаємо, що стабільність не лише підприємства, а й економіки держави в цілому залежить від ресурсного забезпечення та компонування структури фінансових ресурсів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконана в межах програми науково-дослідних робіт кафедри фінансів і кредиту за темою «Удосконалення механізму фінансової діяльності підприємств, організацій і установ».

Мета та завдання для дослідження. Мета дипломної роботи полягає у дослідженні сутності фінансових ресурсів підприємств, їх класифікації, означенні необхідності ресурсів для забезпечення ефективної діяльності підприємства, наданні рекомендацій стосовно удосконалення механізму формування фінансових ресурсів на основі оптимізаційних моделей та рекомендацій стосовно ефективного використання фінансових ресурсів.

Завдання дипломної роботи полягають у:

- дослідженні джерел формування фінансових ресурсів підприємства;
- обґрунтуванні методики оцінки ефективності використання фінансових ресурсів та здійснення даної оцінки за даними досліджуваного підприємства;
- дослідженні фінансово-економічної діяльності підприємства;
- означенні напрямків удосконалення ефективності формування і використання фінансових ресурсів господарюючим суб'єктом.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є фінансовий стан господарюючого суб'єкту та оцінка ефективності використання

фінансових ресурсів в ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339». Предметом дослідження є синергія науково-теоретичних та практичних аспектів стосовно оцінки джерел формування фінансових ресурсів, ефективності використання даних ресурсів.

Методи дослідження. За час написання дипломної роботи набули використання наступні методи дослідження: абстрактно-логічний під час здійснення узагальнення поглядів науковців на категорію «фінансові ресурси»); метод системного узагальнення, графічний метод під час дослідження та узагальнення показників, що дозволяють оцінити ефективність використання фінансових ресурсів. Аналіз показників оцінки ефективності використання фінансових ресурсів зумовив необхідність використання прийомів горизонтального та вертикального аналізу відносних показників. Окрім того в дипломній роботі використані комп'ютерні програми Microsoft Word, Microsoft Excel.

Інформаційною базою За час написання дипломної роботи як теоретична база використовувались дослідження економічної теорії, наукові праці та дослідження вітчизняних, закордонних вчених стосовно фінансових ресурсів. Базою дослідження стала фінансова звітність господарюючого суб'єкту.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів.

До найважливіших наукових результатів, що характеризують новизну і виносяться на захист належать наступні:

- узагальнено підходи до визначення поняття «фінансові ресурси»;
- удосконалено механізм формування та використання фінансових ресурсів.

Особистий внесок здобувача. Дипломна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися й одержали позитивну оцінку на науково-практичній конференції студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (Полтава, 2018 рік).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 2 наукову працю загальним обсягом 0,33 др. арк.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 50 найменувань, містить 21 таблицю, 19 рисунків, 8 додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 97 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** дипломної роботи обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, об'єкт, предмет, методи дослідження, а також наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «Теоретичні аспекти формування фінансових ресурсів підприємств» розкрито і узагальнено сутність фінансових ресурсів підприємства, проаналізовані різноманітні підходи до його трактування, досліджено їх склад та порядок формування, підходи до оцінки ефективності використання.

Фінансові ресурси у світлі теоретичних аспектів та практики їх формування, ефективного розподілу повсякчас перебувають у колі уваги науковців як вітчизняних, так і іноземних. Вважаємо, що точне уявлення щодо тлумачення «фінансові ресурси» починається з уявлення стосовно поняття «ресурси».

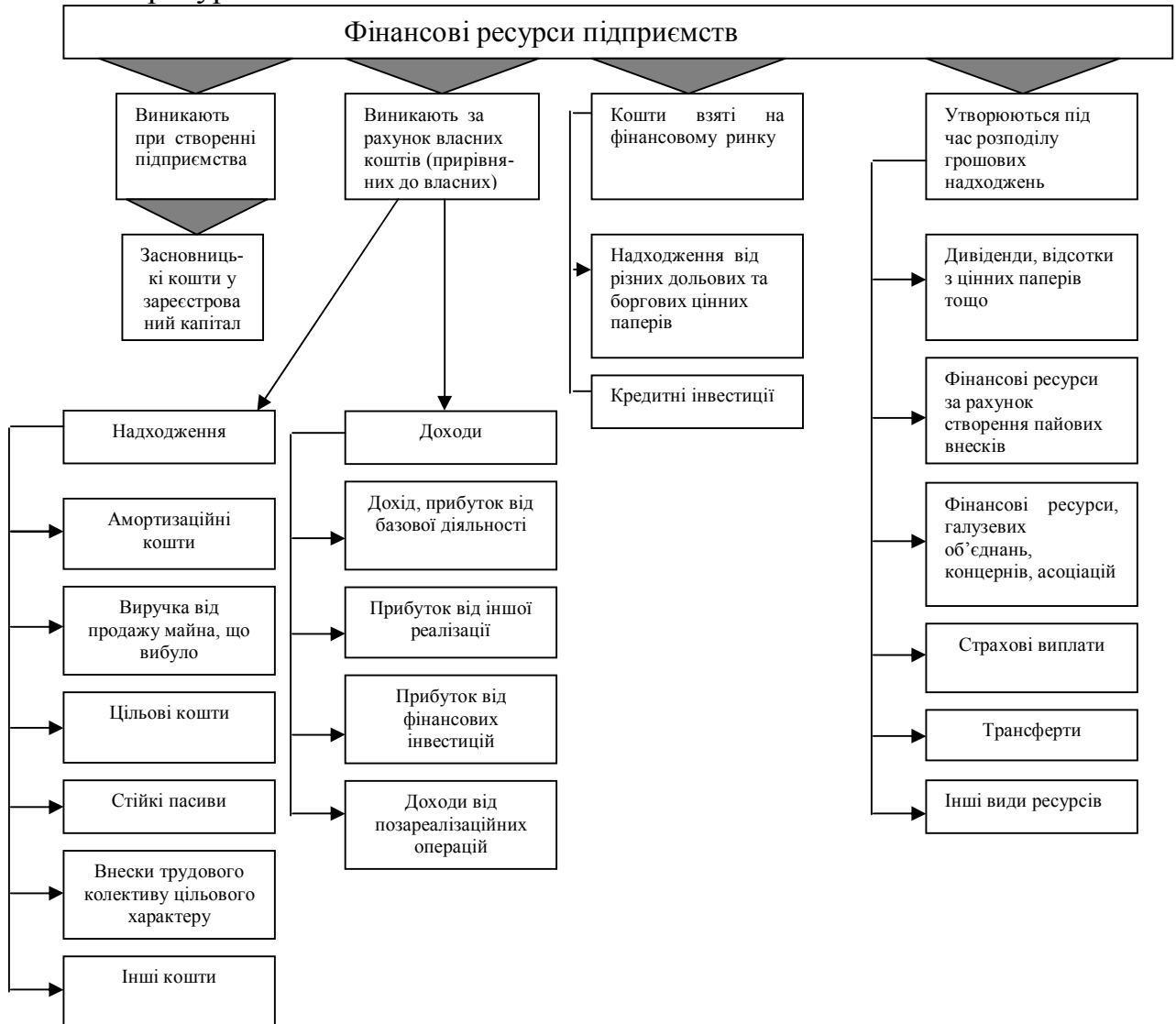

Рис. 1. Складові фінансових ресурсів підприємств

Термін «ресурси» має французьке походження і буквально означає допоміжний засіб. Узагальнюючи погляди науковців сформуємо власне визначення: фінансові ресурси - грошові накопичення, прибуток, що виникають під час формування та здійснення перерозподілу доходів у певні фонди господарюючого суб'єкта і фонди держави з метою здійснення безперервності розвитку економіки на рівні держави.

Структура фінансових ресурсів варіабельна, тобто є різною для кожного окремого підприємства та залежить від галузі в якій функціонує підприємство, його виробничого процесу, управлінських методів до формування ресурсів та їх використання тощо.

Ефективність здійснення вкладень у фінансові ресурси не можлива без аналізу та оцінки даних вкладень. Оцінка ефективності діяльності підприємства аналізується за допомогою порівняння витрат та доходів господарюючого суб'єкту. Варто зазначити, що обсяги прибутку подають уявлення лише стосовно абсолютної ефективності. Обсяги відносної ефективності можна проаналізувати за допомогою прибутку у співставленні із понесеними ресурсами, затратами, що виникають у господарській діяльності. Вважаємо, що показники, які надають характеристику ефективності використання капіталу варто поділити на три групи:

- I. Система показників прибутковості (або ж рентабельності) витрат.
- II. Система показників прибутковості (або ж рентабельності) капіталу (або ж активів).
- III. Система показників окупності капіталу, витрат.

У другому розділі **«Оцінка формування та ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві»** містяться результати фінансово-господарської характеристики підприємства, аналізу джерел формування фінансових ресурсів на підприємстві, оцінка ефективності їх використання.

Результати досліджень вказують на наявність негативних моментів в фінансово-економічній діяльності, до яких можна віднести зниження показників оборотності активів, зростання суми дебіторської заборгованості, зменшення суми доходів при одночасному зростанні витрат підприємства і, як наслідок, зменшення розміру чистого прибутку.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. Власні фінансові ресурси формуються з власних джерел фінансування вже під час організації підприємства при формуванні його зареєстрованого капіталу. Досить часто підприємству не вистачає власних фінансових ресурсів і тоді воно залучає їх на фінансовому ринку у формі банківських кредитів, коштів від емісії облігацій, інших видів цінних паперів, кредиторської заборгованості тощо. Аналіз джерел формування капіталу ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339» відображено в табл. 1.

Дані таблиці вказують на те, що на протязі 2015 – 2016 рр. фінансові ресурси в більшій мірі формувалися за рахунок власного капіталу. У 2017 р. відбулося значне зростання суми зобов'язань, тому власні і залучені ресурси знаходяться майже в рівних пропорціях.

Власний капітал підприємства формується за рахунок різних видів джерел: зареєстрованого капіталу, додаткового капіталу та нерозподіленого прибутку. Серед цих складових 99,4 % займає нерозподілений прибуток.

Зобов'язання - це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок подій, що сталися, і погашення якої, ймовірно, призведе до зменшення

ресурсів підприємства, що визначаються як економічні вигоди.

Таблиця 1

**Склад, структура і динаміка джерел формування капіталу
ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339» за 2015 – 2017 рр.**

Види пасивів (джерел формування капіталу)	2015 р.		2016 р.		2017 р.		Зміни (+,-) 2017 р. до 2015 р.		
	сума, тис. грн	% до підсу- мку	сума, тис. грн	% до під- су- мку	сума, тис. грн	% до підсу- мку	сума, тис. грн	пито- ма вага	%, до 2015 р.
Джерела фор- мування ка- піталу всього	125872	100,0	143742	100,0	248664	100,0	122792	X	197,6
Власний капітал	84126	66,8	104004	72,4	127585	51,3	43459	-15,5	151,7
Зареєстровани й (пайовий) капітал	130	0,1	130	0,1	130	0,1	-	-0,1	100,0
Зобов'язання і забезпечення	41746	33,2	39738	27,7	121079	48,7	79333	15,5	в 2,9 р.
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	723	0,6	1982	1,3	15148	6,1	14425	5,5	в 20,9 р.
Поточні зобов'язання і забезпечення	41023	32,6	37756	26,3	105931	42,6	64908	10,0	в 2,6 р.
Кредиторська заборгованість	31266	24,8	26611	18,5	63386	25,5	32120	0,7	в 2 р.

За аналізований період відбулося значне зростання суми зобов'язань, що, в першу чергу, спричинено зростанням розміру почочних зобов'язань і забезпечень. В структурі поточних зобов'язань 59,4 % становить кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги.

Основна частина довгострокової заборгованості у 2017 р. представлена довгостроковими кредитами банку. Так у 2017 р. їх питома вага в структурі довгострокових зобов'язань становила 76,5 %.

Ефективність роботи підприємства певною мірою залежить від здійснюваної ним фінансової політики. Вплив фінансових ресурсів на ефективність господарювання визначається тим, наскільки активно їх раціональне використання стимулює зростання рентабельності, продуктивності праці, ефективність використання основних і обігових коштів, зниження витрат, підвищення якості продукції. Аналіз динаміки ефективності використання капіталу відображена в табл. 2.

За всіма показниками, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів, спостерігається негативна тенденція, яка зумовлена значним скорочення суми отриманого підприємством прибутку.

У третьому розділі «**Напрями удосконалення механізму формування та використання фінансових ресурсів**» вивчено підходи до оптимізація

структури фінансових ресурсів, напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, досліджено способи впровадження системи автоматизованих розрахунків у процесі аналізу формування фінансових ресурсів підприємства.

Таблиця 2

**Динаміка показників ефективності використання капіталу
ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339» за 2015-2017 рр.**

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення (+,-) 2017 р. до 2015 р.
Показники прибутковості (рентабельності) витрат, %				
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат	109,26	60,26	28,44	-80,82
Рентабельність (збитковість) продажу	52,21	37,60	22,14	-30,07
Рентабельність (збитковість) операційної діяльності	120,53	44,89	22,34	-98,19
Рентабельність (збитковість) виручки від операційної діяльності	54,65	30,98	18,26	-36,39
Загальна рентабельність (збитковість) звичайної діяльності	35,33	38,05	20,38	-14,95
Чиста рентабельність (збитковість) звичайної діяльності	35,33	38,05	20,38	-14,95
Загальна рентабельність (збитковість) господарської діяльності	117,12	38,05	20,38	-96,74
Чиста рентабельність (збитковість) господарської діяльності	117,01	38,05	20,38	-96,63
Показник прибутковості (рентабельності) капіталу, %				
Загальна рентабельність збитковість) капіталу (активів)	98,69	14,75	12,02	-86,67
Чиста рентабельність (збитковість) капіталу (активів)	98,60	14,75	12,02	-86,58
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу	207,08	21,13	20,36	-186,72
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу	48,07	21,13	20,36	-27,71
Загальна рентабельність (збитковість) виробничих фондів	246,89	35,52	25,88	-221,01
Чиста рентабельність (збитковість) виробничих фондів	246,66	35,52	25,88	-220,78
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	2,09	1,60	1,28	-0,81
Коефіцієнт окупності витрат операційної діяльності	0,82	1,45	1,03	0,21
Коефіцієнт окупності адміністративних витрат	94,10	25,95	32,12	-61,98
Коефіцієнт окупності витрат на збут	13,45	13,99	30,85	17,40
Коефіцієнт окупності капіталу	1,45	0,50	0,69	-0,76
Коефіцієнт окупності власного капіталу	3,04	0,72	1,17	-1,87
Період окупності капіталу (активів), років	1	7	8	7
Період окупності власного капіталу, років	0,5	5	5	4,5

Результат господарської діяльності підприємств в значній мірі залежить від того, на скільки підприємство забезпечене фінансовими ресурсами і на скільки ефективно воно використовує наявні фінансові ресурси. Фінансові ресурси підприємства включають в себе власний і позиковий капітал. При умові, що підприємство буде дотримуватись оптимальних пропорцій між власним та позиковим капіталом, буде забезпечено достатній рівень фінансової незалежності, високий рівень рентабельності та збільшено ринкову вартість підприємства. Взагалі визначення оптимальної структури капіталу є одним із основних завдань фінансового управління підприємством. Якщо розглядати зміст поняття «оптимальна структура капіталу», то можна визначити, що це таке співвідношення між власними і запозиченими ресурсами при якому зберігається ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової стійкості та фінансової рентабельності. І, як наслідок, зростає ринкова вартість підприємства. Тобто, це створення умов, при яких забезпечується максимальне отримання прибутку і максимальна рентабельність. При визначенні оптимальної структури капіталу необхідно враховувати, що кожна із складових капіталу має свої особливості. Позитивні і негативні особливості власного капіталу відображено на рис. 2.

Рис. 2. Особливості власного капіталу

Враховуючи всі особливості власного капіталу, можна визначити, що використання в господарській діяльності лише власного капіталу забезпечить підприємству високу фінансову стійкість з одночасними обмеженими можливостями розвитку. Основні характеристики позикового капіталу

відображені на рис. 3.

Рис. 3. Характеристика позикового капіталу

З метою оптимізації структури капіталу для досліджуваного підприємства доцільним є використання підходу максимізація рівня рентабельності власного капіталу.

Таблиця 3

**Розрахунок коефіцієнта фінансової рентабельності
ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339» у 2017 р. при різних
значеннях коефіцієнта фінансового левериджу**

Показники	Варіанти				
	1	2	3	4	5
А	1	2	3	4	5
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	127585	127585	127585	127585	127585
Можливий обсяг позикового капіталу, тис. грн	51034	63792,5	76551	89309,5	102068
Загальний обсяг капіталу, тис. грн	178619	191377,5	204136	216894,5	229653
Коефіцієнт фінансового важеля	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8
Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Безризикова ставка процента за кредит, %	20	20	20	20	20
Процентна ставка за кредит з урахуванням премії за кредитний ризик, %	21,7	22,7	23,7	24,7	25,7

А	1	2	3	4	5
Сума валового прибутку до сплати процентів за кредит, тис. грн	26792,9	28706,6	30620,4	32534,2	34447,9
Сума процентів за кредит, тис. грн.	11074,4	14480,9	18142,6	22059,4	26231,5
Сума валового прибутку після сплати процентів за кредит, тис. грн	15718,5	14225,7	12477,8	10474,8	8216,4
Сума податку на прибуток, тис. грн	-	-	-	-	-
Чистий прибуток, тис. грн	15718,5	14225,7	12477,8	10474,8	8216,4
Коефіцієнт фінансової рентабельності, %	12,3	11,1	9,8	8,2	6,4
Питома вага власного капіталу, %	71,4	66,7	62,5	58,8	55,6
Питома вага позикового капіталу, %	28,6	33,3	37,5	41,2	44,4

На досліджуваному підприємстві рівень валового прибутку, який генерується активами ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339», є нижчим середнього розміру відсотків за користування запозиченими засобами, тобто диференціал фінансового левериджу є негативною величиною. Відповідно оптимальною у 2017 р. була структура капіталу ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339», за якої частка позикового капіталу становила 28,6 % або менше цього розміру. Підвищення розміру позикового капіталу недоцільне. Підприємство має в структурі капіталу 48,7 % залученого. Тобто, фінансовий менеджер має розробити напрями зменшення питомої ваги запозиченого капіталу.

Враховуючи те, що основним джерелом формування фінансових ресурсів є прибуток, підприємству доцільно проаналізувати можливі напрями його максимізації. Отже, основною метою управління фінансовими ресурсами є забезпечення високого рівня доходу власників, що досягається за рахунок зростання прибутку при мінімізації рівня ризику. Підприємство може отримати прибуток, лише при умові перетину рівня беззбитковості (порогу рентабельності).

Таблиця 4

**Розрахунок порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості
ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339» за 2015-2017 рр.**

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	Відхилення (+;-) 2017 р. до 2015 р.
А	1	2	3	4
Операційний дохід, тис. грн.	155931	72108	139080	-16851
Операційні витрати, тис. грн	70708	49769	113686	42978

A	1	2	3	4
у тому числі				
а) змінні витрати	48881	32737	81764	32883
б) постійні витрати	21827	17032	31922	10095
Маржинальний дохід, тис. грн.	107050	39371	57316	-49734
Прибуток (збиток) від операційної діяльності, тис. грн.	85223	22339	25394	-59829
Коефіцієнт маржинального доходу у чистому доході	0,687	0,546	0,412	-0,275
Поріг рентабельності, тис. грн	31771	31194	77481	45710
У % до операційного доходу	20,4	43,3	55,7	35,3
Зона фінансової стійкості, тис. грн.	124160	40914	61599	-62561
Запас фінансової стійкості, %	79,6	56,7	44,3	-35,3

З даних таблиці видно, що на підприємстві за аналізований період спостерігається негативна тенденція скорочення величини чистого доходу підприємства при одночасному зростанні витрат підприємства. Відповідно відбулося скорочення запасу фінансової стійкості з 79,6 % до 44,3 %.

ВИСНОВКИ

Швидкий розвиток економіки вимагає постійної уваги до питання фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, а саме, процесів формування та використання фінансових ресурсів як основи господарської діяльності. Складність та доволі висока різноманітність фінансових операцій, що супроводжують господарську діяльність зумовлює потребу в високоефективному управлінні фінансовими ресурсами.

Узагальнюючи положення дипломної роботи щодо дослідження теоретико - методичних та практичних аспектів проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств та розробки заходів щодо удосконалення управління фінансовими ресурсами, можна сформулювати наступні висновки:

1. Фінансові ресурси підприємств – це власний, позичений та залучений грошовий капітал, який підприємства використовують для формування своїх активів та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу, прибутку.

2. Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємств є власні та залучені кошти. Власні фінансові ресурси формуються з власних джерел фінансування. Вони утворюються вже під час організації підприємства при формуванні його зареєстрованого капіталу. У процесі виробничо-господарської діяльності власні фінансові ресурси підприємства поповнюється завдяки отриманим доходам і прибутку. До власних належать зареєстрований капітал, амортизаційні відрахування, валовий дохід та прибуток. Для здійснення господарської діяльності підприємству не вистачає власних фінансових ресурсів і тоді воно залучає їх

на фінансовому ринку у формі банківських кредитів, коштів від емісії облігацій, інших видів цінних паперів, кредиторської заборгованості тощо. До залучених – отримані кошти, пайові та інші внески, кошти мобілізовані на фінансовому ринку.

3. За досліджуваний період відбулося збільшення в ПрАТ «Автотранспортне підприємство - 15339» розмірів капіталу на 97,6 %. Збільшення суми капіталу підприємства спричинене зростанням суми зобов'язань підприємства в 2,9 рази або на 79333 тис. грн.

4. Власний капітал зростав повільнішими темпами ніж зобов'язання, що і викликало зменшення його частка в структурі пасивів підприємства з 66,8 % в 2015 р. до 51,3 % в 2017 р.

5. В структурі зобов'язань основне місце займають поточні зобов'язання. Однак за рахунок отриманням підприємством довгострокового кредиту відбулося зростання питомої ваги довгострокових зобов'язань. Їх абсолютний розмір збільшився 20,9 рази.

6. Провівши оцінку структури власного капіталу, встановлено, що на 99,4 % він складається з нерозподіленого прибутку. Зростання розміру нерозподіленого прибутку за досліджуваний період зумовило ріст розміру власного капіталу на 43469 тис. грн.

7. В складі кредиторської заборгованості підприємства відбулося значне зростання, а саме, в 2,6 рази. В складі кредиторської заборгованості суттєвого зростання зазнали такі статті як кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги (31694 тис. грн) та інші поточні зобов'язання (33617 тис. грн).

8. Провівши розрахунок показника плече фінансового важеля за 2015-2017 рр., встановлено, що на протязі всього періоду сума власного капіталу була вищою ніж сума позикового капіталу. Показник фінансового важеля найнижчий рівень мав у 2016 р. Це пов'язано з тим, що власний капітал в 2,6 рази перевищував суму позикового. У 2017 р. сума позикового капіталу зросла і майже дорівнювала сумі власного капіталу.

9. Аналізуючи ефективність використання капіталу бачимо, що показниках рентабельності капіталу мали тенденцію до зниження. Найбільш суттєвого зниження зазнали показники рентабельність власного капіталу (на 186,72 %) та рентабельність виробничих фондів (із 246,66 % до 25,88 %). Наслідком даних процесів стало зростання період окупності капіталу із 1 року до 8 років.

10. Розрахувавши показник ефект фінансового важеля встановлено, що підприємству доцільно зменшувати частку банківських кредитів, що призведе до зниження коефіцієнта фінансового левериджу і, відповідно, зменшення фінансових витрат та зростання суми валового прибутку.

11. Провівши розрахунок оптимальної суми капіталу за критерієм максимізація рівня рентабельності власного капіталу встановлено, що оптимальним є співвідношення власного і позикового капіталу 71,4 % власного і 28,6 % позикового та всі варіанти в сторону зменшення питомої ваги позикового капіталу.

12. Одним із напрямів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів є зростання суми прибутку підприємства. Розрахувавши поріг рентабельності та запас фінансової міцності, встановили, що за аналізований період запас фінансової міцності зменшився на 35,3 %. Така тенденція зумовлена значним зростанням витрат підприємства, особливо величини змінних витрат.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Папіровський Д. К. Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами / Д. К. Папіровський // Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу [Текст]: зб. наук. пр./ ПДАА. – Вип. 18. Том 2. – Полтава, 2018. – С. 83 - 86.

2. Папіровський Д. К. Оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства / Т. Г. Мисник, Д. К. Папіровський // Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки студентів обліково-фінансового профілю: Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих та технологічних практик по напрямках підготовки (спеціальностях), випуск 4, 2018 р. – Полтава: ПДАА, 2018. – С. 122 - 123.

Анотація

Папіровський Д. К. Джерела формування та ефективність використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

Дипломна робота присвячена дослідженню теоретичних і методичних основ та прикладних питань формування та використання фінансових ресурсів підприємства та розробки напрямів удосконалення механізму формування та використання фінансових ресурсів.

На основі аналізу формування та ефективності використання фінансових ресурсів розроблено основні напрями оптимізації структури фінансових ресурсів та підвищення ефективності їх використання.

Ключові слова: фінансові ресурси, оптимізація фінансових ресурсів, фінансовий леверидж, власний капітал, позиковий капітал.

Аннотация

Папировский Д. К. Источники формирования и эффективность использования финансовых ресурсов предприятия - Рукопись.

Дипломная работа на соискание степени высшего образования «Магистр финансов, банковского дела и страхования» по специальности «Финансы, банковское дело и страхование». - Полтавская государственная аграрная академия, Полтава, 2018.

Дипломная работа посвящена исследованию теоретических и методических основ и прикладных вопросов формирования и использования финансовых ресурсов предприятия и разработки направлений совершенствования механизма формирования и использования финансовых ресурсов.

На основе анализа формирования и эффективности использования финансовых ресурсов разработаны на основе направления оптимизации структуры финансовых ресурсов и повышение эффективности их использования.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, оптимизация финансовых ресурсов, финансовый леверидж, собственный капитал, заемный капитал.

Annotation

Papirovsky D.K. Sources of formation and efficiency of use of financial resources of the subject of management - Manuscript.

Diploma work for obtaining a higher education degree «Master of Finance, Banking and Insurance» in the specialty «Finance, Banking and Insurance». - Poltava State Agrarian Academy, Poltava, 2018.

The thesis is devoted to the study of theoretical and methodological foundations and applied issues of the formation and use of financial resources of the enterprise and the development of directions for improving the mechanism for the formation and use of financial resources.

Based on the analysis of the formation and efficiency of the use of financial resources, the directions of optimization of the structure of financial resources and increase of their efficiency are developed.

Key words: financial resources, optimization of financial resources, financial leverage, own capital, loan capital.

